

Uvodnik / Editorial

Branko Kolarić

Zavod za javno zdravstvo Zagrebačke županije

Poštovana čitateljice, poštovani čitatelju,

dobio sam čast biti urednikom novog broja HČJZ-a s temom „Europski projekti“. Pozvao sam deset domaćih autora/voditelja projekata čije sam kontakte dobio u Ministarstvu zdravlja, te tri strana autora s kojima sam surađivao kao provoditelj ili recenzent u projektnim aktivnostima. Rezultat su pet članaka domaćih autora i jedan članak iz Ujedinjenog kraljevstva i jedan iz Španjolske. Ne bih posebno izdvojio niti jedan prikazani projekt te preporučam da ih sve upoznate kroz čitanje članaka. Iako tzv.europski projekti nude velike mogućnosti međunarodne suradnje, razmjene znanja i iskustava, građenja trans-kulturalnih smjernica i, ne manje važno, izvori su značajnih financijskih sredstava, osvrnuo bih se i na dva problema u hrvatskoj perspektivi europskih projekata. Prvi problem je nedostatan razvijena motivacija za rad na projektima u javnim ustanovama: obično se sve svede na pojedinačne entuzijazme dok autori i voditelji projekata nemaju financijske naknade za dodatni posao, što bi se svakako moralo osigurati. I drugi, još značajniji, problem jest ponekad bezglava usmjerenost na prijave projekata stilski izražena u smislu „neka prijavimo još koji projekt i dobijemo sredstva Europske unije“. Ova potonja motivacija prijavljivanja projekata u javnim ustanovama, koje se počinju ponašati kao privatne/tržišne, može umanjiti kapacitete javnih službi za provođenje strateških ciljeva zbog kojih su osnovane. Dakle, veliko „da“ europskim projektima, no onima koji su u skladu s ciljevima i prioritetima nacionalnih zdravstvenih i drugih politika.

U drugom dijelu ovog broja možete pronaći zanimljive članke iz područja epidemiologije, organizacije, promicanja zdravlja, školske medicine, sestrinstva pa sve do rada iz povijesti medicine. Posebno bih preporučio članak o intervencijama za prestanak pušenja u ordinaciji liječnika opće/obiteljske medicine koji vodi korak dalje od „obratite se svom liječniku ukoliko želite prestati pušiti“ – poruke na kutijama cigareta: ovdje se i liječnicima predlaže što učiniti s takvim pacijentom osim ponavljanja činjenica o štetnosti pušenja cigareta. Pred kraj broja naći ćete inspirativan intervju s doajenom u hrvatskom javnom zdravstvu, prof. Matom Ljubičićem, dok nam u rubrici *Javnozdravstveno nazivlje* prof.Kovačić pojašnjava često korišteni pojam *CILJ*. I za sam kraj broja, pripremili smo predstavljanje novog, po mom mišljenju vrlo kvalitetnog i dobrodošlog, udžbenika iz epidemiologije. Vjerujem da ćete u ovom broju pronaći dovoljno interesantnog štiva da se nad njime zaustavite i porazmislite, a time je uloga ovog broja u potpunosti ispunjena.

Dear Reader,

I have been given the privilege of editing the present issue of the Croatian Journal of Public Health (CJPH) on the topic of EU projects. I have invited ten domestic authors and project leaders whose contact details were given to me at the Ministry of Health, as well as three foreign authors who I had previously collaborated with as either implementer or reviewer of project activities. Consequently, we are happy to present five domestic articles plus one British and another Spanish. I do not wish to single out any individual project and I gladly recommend reading all seven articles. Though, so termed, EU projects offer broad opportunities of international cooperation, exchange of knowledge and experience, building trans-cultural guidelines, and are source of sizeable financial funds, I would, however, like to point out two persisting problems in the Croatian perception. The first predicament is underdeveloped motivation for project participation in public services; usually what it all comes down to is individual enthusiasm of authors and project leaders left unrewarded for their overtime. The second, and more serious, problem is purposeless pursue of project applications just for the sake of grabbing hold of EU funds. The latter motivation in public services, which have started emulating private/market-based organizations, may rather reduce their capacities for implementation of strategic objectives they were founded for, in the first place. To sum up, a loud YES to EU projects, but YES to such projects that are in accord with the objectives and priorities of national health and other policies.

The second part of this CJPH issue presents interesting articles in areas spanning from epidemiology, organization, health promotion, school medicine and nursing, to history of medicine. I recommend dearly the article on smoking interventions proposed to general practitioners, going one step further from “Your doctor can help you to quit smoking!” labels on cigarette packs. Here, physicians are advised on a more inventive approach to smokers than merely reiterating the dangers of smoking. Nearing the end of the present issue, an inspiring interview is given, featuring the doyen of Croatian public health, Prof. Mate Ljubičić. In the Public Health Terminology (Javnozdravsteno nazivlje) column, Prof. Kovačić clarifies the frequently used term OBJECTIVE (CILJ). At the very end of this CJPH issue, a new and, in my opinion, first-class epidemiology student book is welcomed and presented.

I believe this issue guarantees enough engaging material to make you stop and think. Thereby, our mission is done!